

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и дана за сведом.

Цена је за Угарску за целу годину 28. кр. на полу годину 14. кр. на четврт године 7. кр. на едан месец дана 2. кр. 40. пот. За Аустрију, Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију, Америку и за све остале стране земље на четврт године 10. круна.

Народним бројевима од петка цена је: на целу годину за Угарску 4. кр. на полу године 2. кр. на четврт године 1. кр. а за Америку и остале земље 6. кр. 50. пот. годишње.

Поједини бројеви стају 10. потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДВОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За сгласе плаћа се по 12. пот. од сваке врте ованих ситних слова.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јована Т. Чавића.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Ручкописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10. потура.

Чек-контото 12008.

Какви су наши противници?

Недавно је изашло званично саопштење, противу српске народне радикалне странке и кикиндског листа „Садашњост“. Ми смо своје рекли Данас одговара кикиндска „Садашњост“. Она то чини под насловом: „Денунцијанти на делу“.

Већ по том наслову види се, у ком правцу схвата „Садашњост“ ту ствар. — Ко ти је ископао око? — Брат! Зато је тако дубоко. И подсећа на ону причу, кад су ранили орла, а он зачука: Да не би орла из чијег су крила исцупали перо и направили од њега смртоносну шипку, не би ме погодили.

Ево шта пише „Садашњост“:

„Не знамо ко је тако жестоко подвалио полузваничном листу, али је по целом склопу те гадне белешке јасно као сунце свакоме ко пола познаје кикиндске прилике, да је тај гнусни „мућак“ само из Кикинде подметнут полузваничном. — На част му...“

По кроју те безобразне лажи и по подлој намери која све пиљи из ње — и слеп види од куда ветар дува.

Омишљамо се и ми који су кумовали и зашто том гнусном делу. Треба утући углед и поверење листа и уредника у народу. А како? Па овако:

„Садашњост и њен уредник заједно са радикалима слизали се са коштовцима да преведу српски народ у Мађаре, тако велети лажови, да на тај начин облажу и обеде народу лист и уредника и радикале па да им народ више не верује као својим браниоцима, већ да их се клони као лажова и издајца народних.“

Влади опет лажу ти ниткови, да „Садашњост“ и њен уредник па и радикали шурују заједно са коалицијом и да су опасни бунтовници, који са Србијом противу краља и државе у потаји кују заверу еле су издајце своје рођене домовине — које треба влада по закону најстрожије да казни.

Дакле народу лажу да смо издајце народа, а влади нас поткажују, да смо издајце краља и отаџбине. — Погани лажови и рђе ни једне!“

Ово је јасно! И то показује у правој

боји наше противнике. Боси краду опанке, а пропали политичари денунцирају.

И докле то чине на две стране, дотле њихови главни људи раде све што им падне на памет. Та ко се још освртао на њихов рад Кад је био избор за епархијску скупштину у Великој Кикинди, алмажани су се дерали на сва уста, како радикали хоће да преведу народ у Мађаре. А 15. марта када су Мађари у Кикинди славили 1848. годину, учествовали су у тој прослави вође алмажанске Живко Богдан и Риста Телечки.

Ми не мислимо да чеपर्камо по 1848. години. Њу треба колико се може заборавити. Политика која се оснива на освети, доноси несрећу.

15. март, ма колико да је био дан слободе он се не може исцупати из 1848 и 1849. године. То су године које нас деле од Мађара. Желимо да се не поврате, али те године не можемо заједнички славити. Ми тражимо оно што нас оближује, што нам је заједничко с Мађарима, тражимо споразум и нас зато грде. А грде нас они чије вође славе 15. март.

Ето, такви су наши противници!

Пред изборе за Думу.

Петроград, 26. фебруара.

За 2 месеца сакупиће се наша „Государствена Дума“, државна Дума. Реч „Дума“ долази од речи „думати“ мислити, тако се зове и градска то јест варошка дума „городская дума“. Дуго смо „думали“, док смо се накнули, скупо смо платили док смо се досетили, да ће овако боље бити.

17. октобра добисмо 4 слободе: слободу речи, савести, збора и савеза. Као основу имамо сад велику странку са именом „странка 17. окт.“, на челу стоје Гучков, Шипов, она ће бити странка центра, а десније од ње долазе све више и више умерене конзервативне па и назадњачке странке. Ови желе доста широку унутрашњу слободу па и самоуправу, само не сви народи дођу у државну думу, а да немају свог сабора. Орган им је овдашње „Слово“ (реч), на лево од њих долази такођер велика странка, која се нај-

пре звала конституциона демократска, а сад се накитила јој придевом „странка народне слободе“. Ту су Миљуков, бивши емигрант Струве, Карејев, Родићев, Петрункевић и др.

Нема сумње да је овде више заступљена интелигенција и чисто руска, и пољска и чивутска и јерменска. Они би хтели „федерацију народа“ особито су заузети за Пољску, којој би дали отприлике оно, што имају сада Хрвати (и с дозволењем Франка) „Срби“ у Хрватској и Славонији.

Ова странка мисли, да би се Русија тиме ојачала, а странка 17. октобра мисли, да би се тиме Русија почела распадати.

Ко је прав? Вама је тешко погодити кад и писац ових редова није на чисто с овим питањем. Можда је баш добро да и једна и друга странка постоје, и можда би баш добро било да су (бадје странке доста јаке, једна да тера и гони Русију напред, друга да вуче доле, да се не распадне.

И као што се око странке 17. октобра морају приљубити десне странке, тако и оне странке, које су још левије од странке „народне слободе“ морају приволети овој. А ту су „слободоумна странка“, (Јастребов, Мертваго), странка демократских рефорама (професор емигрант Максим Ковалевски, Ивањуков) са новинама „Страна“ (завичај). Ова се странка више брине за руске сељаче ратаре, него за друге народности, премда и они обећавају Пољацима аутономију (самоуправу). Социал-демократе и социал-револуционари — они су против овакве „Думе“. Ту је Мјакотин, Салтиков, Горки.

Ове су странке навек говориле, зашто да идемо постепено кад ми знамо, шта је најбоље. А најбоље је, по њином мњењу, и то сад већ „социална руска република“. Они никако нису хтели разумети, зашто да тражимо тако мало, кад је оно боље. И тек после грозног московског одговора са стране Дубасова, можда су у неколико променули тактику. А можда и чекају пролећну сељачку буну...

Московска је буна или револуција, у којој су учествовали и Руси и Пољаци и Јевреји врло значајна у овом погледу. Прво, револуционари су доказали, да се шака

ПОДЛИСТАК.

ВАЊА.

— В. Јевеџајева. —

(Свршетак.)

Већ се навикао на мржњу маћехину, али данас му беше необично тешко слушати је. Припремана радост његова нестале, срце му се стеже од туге и пред очима му се створише тужне слике из детињства и младости. Није запамтио материнску милошту, Вања је одрастао у породици као туђин. Отац га је волео, али забављен службом, ретко је био код куће. Енергичан, вредан, увек забављен инжењерским радовима, није се толико забављао, децом и према Вањи је био као и према осталој деци, миран и уздржљив. Али како је Вањи срце радосно кучало, када га је отац ласкаво тешко, када би маћеха била неправедна према њему. Но то није често било. Време је пролазило. Од повученог и заборављеног дечка, постаде Вања младић свестан свога положаја у породици. Маћеха је била увек једнака, мада се трудио да јој не да никаква повода. Свагда понизан и учтив, мирно је сносио њезина пребацивања, а то ју је још више једило.

Али умре и отац. Увети живота Вањина и целе породице знатно се променуше. Раско-

шан живот, широк круг познаника, весело и безбрижан живот, — свега нестале, као неком чаробном палицом. Отац не остави породици ништа, до ли малене мировине, с којом тек, тек што нису умрли од глади.

Из богатога става морала се Ана Николајева преселити у четир мале собице и ту настаје нов живот, пун горчине и оскудице. Вања је тада узео осамнесту годину.

Видећи тежак положај породице, тражио је, зараде, поучавао друге, а заслуженим новцем, плаћао је школарину у гимназији за себе и маћеси за своју собицу. С почетка Ана Николајева никакво не хтеде примити ту плату од Вање, али затим стегла је срце, и примала је ту помоћ од немилог пасторка.

Вања је вредно радио, нестрпељиво је чекао да сврши гимназију, сањајући како ће ступити тада у технички завод. Заветна мисао беше му, да пође оним истим путем, којим је ишао и отац његов. Цел му беше да опет поврати срећу и задовољство у породици, разрушено раном смрћу његова оца, да тако слави моралну победу над злом маћехом и тако да прекине дугогодишњу мржњу њезину. Тешко му беше слушати незаслужене прекоре Ане Николајевне, али је ћутао, пољубио је маћеху с поштовањем и отишао је у своју собу.

Ана Николајева погледа за њим, слегну

раменима и ћутећи устаде од стола.

Милочка тешко уздану, уста од стола и приђе к своме омиљеном дивану. Дадиља шапне нешто деци и одведе и децу собу.

Тужан и жалосан осећај обузе Ану Николајевну. Ходала је горе доле по соби и не примећујући како служавка спрема сто, Милочку где седи на дивану. Мисао јој одлете у прошлост и опет, и против воље, дође јој на ум пређашњи срећан и безбрижан живот с мужем. Њезин муж, и ако претрпан радом, весело и радостан, свима је улевао задовољство.

«Каква огромна разлика у карактеру између оца и сина!» — помисли Ана Николајева, гледајући мучљивог и недружеског Вању. — Зацело је на матер!» — а опет јој се завист ускомеша у срцу. Окрете се укочено и баш хтеде да пође у своју собу, кад чу, тик код ува, општар глас Вањин.

— Мамаша, Милочка, ходите у моју собу. Тамо сам спремио нешто да обрадујем децу. Брзо дозовите Соњу и Мићу, донео сам им малу јелку и већ сам је запалио.

— Ти?... Деца јелку?... чисто не верујући својим ушима запита Ана Николајева и чудно га гледаше.

Он је погледа својим сивим очима, насмеши се и рече тихо:

људи — (било њих веле 2—3000 само) може држати 10 дана и више против војске, да је дакле револуција по њиховој најновијој тактици могућа. То је с једне стране. С друге треба добро отворити очи, пре него што се почне тако нешто страшно и замашно.

За то сад и седе око 50.000 по тавницама. Тамо су сад и многи од оних који би требали сада да обавештавају народ од носно „државне думе“. Тамо су они, који би можда и били бирани у државни сабор. Нема сумње, да ће многи бати пуштени пред изборима, али другачије би изгледали избори, да нема реакције. Револуционари су заборавили или нису знали или и сад још не знају, да бунт обично за собом вуче реакцију.

Како ће испасти државни сабор нико не зна. Судећи по странкама садашњим, гроф Вите и сво министарство неће остати на свом месту.

Ма како испали избори, ратари ће до бити земље, јер нема странке, која није за ратаре. Само једни би хтели да се ратарима преда сва државна земља па чак и забавља, а то ће рећи две стотине милиона ланаца. Хтели би узети и сву манастирску земљу, па и „удилну земљу“ то јест земљу царске фамилије. И од спахија хтели би одузети. Све су санови младих незрелих људи, који су много читали али мало знају живот, још мање ток историје. Други обећавају мало мање, али свакојак земаљно или ратарско питање мораће се решити одма, у првом реду. Једино што ће можда још прече бити — то је, да добијемо леп зајам од милијарде или бар тричавих неколико стотина милиона рубаља. А то ћемо добити од оног, кога сви мрзе, а коме сви па и велике државе скидају капу — од Чиве... Онај Србин који би Српство обавестио и доказао „у чему је сила и моћ Јеврејства“, тај би био добар родољуб српски. Не сме се та сила доказивати само грдњом да су варалице. И други народи, нису баш тако велики противници варана, па ипак нису ни близу налик, по успесима на Чивуте. Ту има и других разлога.

Нови Сад, 6. марта.

Народносни клуб. У будимпештанским мађарским листовима има вест, да се на почетку прошле недеље састао „народносни клуб“ угарског сабора и главне особе Румуна те су донели неке закључке и створили меморандум и т. д.

Колико је нами познато, а добро смо обавештени, оно је био састанак Румуна народносне странке, Срби и Словаци нису

— Да, ја. Само сам скривао од вас да обрадујем децу.

Она није веровала, да тај немил, вавек сурови и равнодушни младић, — по њеном мишљењу — може тако што учинити.

А Вања већ отрча у децу собу вичући:

— Соња, Миња, Бога вам послао јелку. Брзо у моју собу! — и пође за сестром и маћехом у своју собу.

Малену собицу своју Вања је сам спремио. Сто и столице присловене уз зид, наред собе стајала је ископана јелка са запањеним свећницама.

Деца дотрчаше и задивљени гледаху јелку, радосно плескајући ручицама:

— Бога нам послао јелку! Добри Бога!

Милочка заборави своју тугу и облену се брату око врата, питајући га радознано:

— Неваљали и ђуљиви Вањуша, када си ти то све покуповао и уредио?

— Још сам ја нешто спремио теби и мами, — рече као збуњено. — Соња, ово теби, — и даде јој велику лутку, лепо обучену, са дугом плавом косом. — А ово теби, — и даде Мињи великог коња, а Миња у часу скочи на коња, гонећи га и победоносно погледа сестру као храбар козак.

— Пази, Соња, не долази близу, погазиће те! вичу Миња.

Ана Николајевна осмене се на неокретног младића и против воље мило га погледа. Гледала је лице Вањино зажарено од радости,

били оном приликом позвави дакле погрешно говоре мађарски листови о састанку народносног клуба. Вероватно је да ће се он састати, али се није састао.

Писмо из Старе Србије.

Пећ, 28. фебруара 1906.

Одпутовао нам начелник Цавед-бег. Он није могао остати овде из много узрока, које није могуће да се сви узроци објасне па морао је отпутовати.

Одмах после њега одпутоваше како Иса Болетинац, (који из Цариграда долази нарочито за демонстрацију), тако и Сулејман ага Батушић и свеколике арнаутске поглавице, који остојаше да произведу закључак и да умире Арнауте између којих је наступила била опасна завада. У ствари њиховог измирења дошло се до споразума овако:

Сулејман ага Батушић примио је од овдашњег Зежен бега извесну своту Јаоваца (сигурно од оних које је овоме фратар издао) и тако је сад дотичним новцима у неколико задовољно домове изгинулим Арнаутима у бившој борби. Пришуткали су и није се чуло да се који противи, јер и мутесариф им се уклонио те задовољењу њиховом краја не беше.

Честитог начелника Цавед-бега цело овдашњи српски народ жали, јер је изгубио у њему најправичнијег заштитника, а жалиће га све једнако. То је био човек каквог не памте овдашњи грађани, најусавршенији у свему, а особито у повереној му дужности.

Разилажењем арнаутским у неколико смо мирнији, не чује се да ће бити поклоља итд. Пронеси се глас да ће доћи за начелника пећског Рашид паша черкез из Призрена, али до данас не стиже.

Шемси паша између 24. и 25. ов. мес., отпутовао је у Рожаје, јер како се чује да су и тамо устали противу власти — неће да признају суд итд. Из много крајева чују се нереди, ово је заиста интересантно, особито што се чини по вољи онима које би требало уклонити: једном за свакад.

Цела војска која је приспела овде приликом нереди, оде од куда и дође, а овде остаје бивша војна.

Што се тиче заштија, Срба, као првостепеног суда, полиције и т. д. све стоји неповређено, па већ шта ће бити идемо да видимо.

Фратере у овоме треба из дубине душе сажаљевати јер се и овога реда — врло лепо изволираше.

Његове веселе очи испод густих трепавица и зачуђено опазивао необичну сличност на свога покојног мужа. — Зашто ја то пре нисам опазила? — прекори сама себе у мислима, па све милије гледаше преображено лице Вањино.

Како је сасвим другачији тај поглед његов од онога испод ока, на који смо се већ сви навикли.

Као сунчана зрака растопао је тај поглед ону дугогодишњу ледену кору са срца Ане Николајевне, и са дна душе њезине изазва нежну љубав према досада немилу пасторуку.

— Мамаша, ово сам вама спремио, — па бојажљиво пружи маћехи малену кутију.

Она је отвори радознано, а срце јој радосно закуца.

У кутији, на малинастој вадафи, био је златан брош са сликом њезина покојног мужа, што је она одавна желела.

Ана Николајевна пољуби га у главу искрено, први пут за 18 година. А он јој брзо врати љубав и жарко је пољуби у руку. Брзо приђе столу и отвори завежљај.

— Ах! — вичу Милочка и притрча столу. Вања је држао танку и провидну белу тканину.

Милочка зажмури од радости, није веровала својим рођеним очима, поклон је био сасвим ненадан.

— А ево и мами, — рече Вања отварајући други завежљај, и извади сиву светлу полусвиљу.

Епархијска скупштина у Пакрацу.

У уторак 7. (20.) марта састаје се у Пакрацу епархијска скупштина, у којој видно мјесто заузима и српска народна радикална странка, јер је од четири у два протопопијата њена листа победила.

Српска народна радикална странка у своје опсежном раду на свима пољима културе и напретка српског народа сматрала је од увијек народно црвену аутономију поприштем српског народа у краљевини Хрватској, Славонији и Угарској, око кога се има окупљати у раду за просветни свој напредак и улагала је много труда и борбе да се установе аутономне решпектују од стране народно црквених и државних власти, а развијала је и живахан рад у самоме народу, да га загреје за аутономију.

За овај рад пребацивало се радикалној странци једностраност и ако је програм и рад њен отворена књига не само од стране клерикала и владиноца, него и од неких народних странака, те су чак подметале радикалној странци, као да она сматра аутономно поље за развитак народни најважније.

У свима епархијама развила је она живот на аутономном пољу и увукла у рад све слојеве народне па и оне народне странке, које су је до сада преле за тај рад. И у нашој епархији пакрачкој живнуло се новим животом чак и у слатинском протопопијату, откуда се обично рекрутирали најзатуцанији клерикали и владиновци на српскоме народно црвеном сабору. У избору је ушла и самостална странка. Српска народна радикална странка по својој листами има за сада 42 заступника. Ако би могли рачунати међу нас и оне чланове из слатинског краја, који су пре три године с радикалима заједнички заузели становиште гледе тумачења § 11. и § 12. епархијске уредбе, број би се повишио.

Како пак стоји самостална странка не можемо тачно сазнати из писања „Новог Србобрана“. Истина он пише: Ми смо у већини и ако ко има кога помагати, то су дужни радикали да помажу нас а не ми њих“. Тако надувено.

Ми који врло добро познајемо изабране заступнике у Беловару и у Слатини и свештеничке у Пакрацу знамо, да међу њима има их баш доста који су клерикали и засукани владиновци, (можда су се сад на срећу преобразили?) и они не осећају се пријатељски ни радикалима ни самосталцима. Многи ће од њих само онако, како им се поручи, из владичанског дома. Посредника имамо за овај посао.

У Слатини се још догодило и општар сукоб између носилаца листина. Председник

— Сад можеш ићи са мамом на прву твоју забаву у очи Нове Године.

Он се осмену, погледа блажено лице сестрино и ласкаво дода:

— Је ли, сад нећеш више плавати?

— Вањуша, мили мој голубе! — проговори Милочка узбуђено и облену брату око врата.

Тканина слизну са стола, али Милочка није на то гледала, силно је грлила брата говорећи:

— Вањуша, ја нисам знала како си ти добар! Ти си добар, диван, ја те силно и жарко волим...

Ана Николајевна подиже тканину са пода, па приђе Вањи:

— Та пусти и мене, пијавице, — рече ћери у шали, — и ја хоћу да пољубим Вању и да му се захвалим. — Лако одгурну ћерку, па нежно привуче себи збуњеног младића, погледа му у очи и прозбори: — Вања, данас си нас све врло обрадовао. Мили мој деране, хвала ти.

Први пут га је назвала „мили“, први пут га је благо ословила. Младић сад као да заборави тужно детињство своје и горчину незаслужених прекора, гледајући благ поглед крупних очију Ане Николајевне. Његова душа жедна љубави и саучешћа одма се отвори, и он, миран и блажен жудно дочека љубаван и благи поглед маћехин.

употребљује свој положај и служи се неистинама. Тако је тврдио, да је г. Марко (Богдан) давао припомоћи општинама а те је дао саборски одбор, да су та господари дали припомоћ школама, а то не стоји. Одрекли су се чланови својих дневница и то саде наплате оних учитеља, који немају минималне плате. То је замислио опет овога човека коме су Љубомир Лотић и алмажанска управа узели последње парче хлеба, да га само дотуку. Па ипак Љубомир Лотић тврди, да ту припомоћ он даје и то је с правом осуђено, но то није погрда.

И лане је «Нови Србобран» Љубомиру Лотићу и подобнима отворио своје станице да нападају најугледније радикале али није хтео примати одбране и ако је то био дужан учинити, то је онда страначка тесногрудост, тим већа што тај ниједан није самосталац, него пише тамо да сакрије овај клерикални траг. За сада оволико.

Р.

Вести из места и са стране.

Робљење у Старој Србији.

Пишу нам из Призрена: У петак 24. о. м. пођоше из Призрена у своје село из куће Рибачевића двојица са још два друга из куће Дабижевића, сви из села Дреника. Сретне их чувени зликовац Бафтија Рокач из села Јошанице (пећска каза) и заустави ове заједно са коњима и стварима, које су у Призрену купили Оваки случајеви чешће се догађају у овим крајевима, те ухваћени нису ни питали зликовца, зашто се на његову реч задржавају. Али пусти зликовац научен, па се и навикао занату, те све отпреми да иду у његово село тамо да му његов посао раде. Шта ће јадни Срби, моле се Бафтији да их пусти; на шта им он каже: дајте 25 турских лира у злату, па да и вас и све ваше коње и ствари пропустим.

Јадни Срби немају при себи ни 25 гроша а не толику суму новаца, па се моле да их пропусти и они после извесног времена да му исплате, но није им се молење уважило него су морали да пристану да се заробе. Ето је четири дана и они сиромаси заробљени са коњима и стварима и нема ко да поведе истрагу за то. Ово је уобичајени посао у овим крајевима али питајмо се што се са католичким сељацима овако не дешава, а то мислим да ће свакоме у скоро објашњено бити.

Седница митрополијског Школеког Савета

закључана је за 27. март о. г.

Српска Учитељска Новчана Задруга у Новом Саду

има IV. редовну скупштину у Новом Саду у четвртак 16. (29.) марта 1906. у девет сати пре подне у заводском локалу (Српски Учитељски Конвент).

Продавци новина код министра.

У име удружених продаваца новина, јуче су били код министра унутрашњих дела Кристофија, почасни председник Бетелхајм, Киш, председник, и др. Велђеш, тајник. Изасланици су министру изнели тежње удружења распродаваца новина и то: да министар дозволи продају новина на старој основи; да заштити разносаче новина, од прогањања полиције; да потпомогне изасланике удружења, да их краљ прими у аудијенцију. Министар је ово одговорио на та четир захтева. Распродају новина на парче дозволиће одмах чим се успостави мир у држави; у погледу разносача новина учиниће, кораке јер њих нико не сме узнемиравати; у ствари аудијенције код краља он не може учинити ништа, јер не може никако упливисати на двор, али им препоручује да ако држе да ће имати успеха, то нека оду у Беч краљу. Обећао је даље да ће удружење помагати у њиховим захтевима шта више ословио је изасланике нека удружење од својих захтева не одуставе, јер кад се успостави опет стари ред у држави, само ће онима дати право продаје који буду чланови тога удружења. Изасланици су са тиме свршили аудијенцију. — Из свега тога излази она пословица: „обећање“...

Ердељски мајстори што праве лажан новац.

У Ердељу од неког доба пуштено је грдно много лажних 20-крунаша у промет. Не прође недеља да не ухапсе по неког који је хтео лажан новац да протури. Међу тим са истрагом не може никак

не дозна од куда им тај лажан новац, јер ухапшени су прости румунски сељаци који судцу веле: „нушњију“ (не знам) добио сам од господи, да га на вапшарима протуријем. Ако је коме пошло ва руком да тај лажан новац протури, одмах му је по читав дењак тог лажног новца за добар новац понуђено да протурије. По целој држави су у разним државним хапсанама похватани, ти растуривачи лажног новца, али ни један неће да ода одкуда му. Толико веле да су га од непознате господи добили. У разним судовима се најмање до 200 хиљада круна лажних банака налазе. Ових дана изгледа да се ушло у траг мајсторима. Неко показао полицији, која је ухапсила Карла Балуга чиновника у Тордањској жупанији и Јозеф Балуга земљоделца из Турја. Полиција вели да је дознала да се Бала једино протуривањем лажног новца бавио, а Балог да је опасан мајстор што прави лажан новац, и да је ради тога већ био осуђиван. Код њега су нађене справе за прављење лажног новца и лажних круна у банкама до 40 хиљада, — а код Бале је нађено 14 хиљада круна. У Клужу је ухапшен Чабе, код кога је нађено такођер више хиљада лажног новца у банкама. Изгледа да је то читава банда и да ће још неке „поседнике“ похапсити.

Подаривање племства у Мађарској.

Нема ни једне земље, где су се у толикој мери поклањала племство као у Мађарској. Израчунато је, да је за израду устава 1867. године 800 породица добило мађарско племство. Пада у очи, да је подаривање племства у Мађарској нарочито последњих година било многобројно, јер док је од 1867. до 1874. у току од 3 до 4 месеца подаривано само је дво, у времену од 1875. до 1894. у току од два месеца подаривано је по 3 племства, а од године 1895. до 1898. (под Банфијевим министарством) месечно је поклањано по 3 племства, од године 1899. до 1903. (под Селовим министарством) 1 месечно и од 1904. до 1905. (под грофом Стеваном) месечно је подаривано пет племићких титула. Сад под Фејерваријем обично се за месец дана поклањају по два до три племства. Број племића у Мађарској одвећ је велики. У породичном алманahu генеалогa Ивана Нађа, означено је 9666 племићких породица у Мађарској, од којих је свакако изумрло један део и свега 216 од тих племићких породица припадају праистаром племству. Уз то долезе многе породице, нарочито у Ердељу, које у ствари нису племићке, али су у ранија времена имале нека племићка права и отуда се опет сматрају као племићке.

Од оплемењених Мађара за последњих 30 година, једна десетина сами су Јевреји, тако да у Мађарској сад постоји доста моћна класа јеврејског племства. И ти јеврејски племићи, који су племићку титулу добили у стара времена — под Коломаном Тисом, са неке особите висине, гледају на ново постављене племиће, чије је оплемењавање извршено у току последњих десет година. — Знамо већ зашто.

Слобода штампе у Босни.

Јављају нам из Сарајева: Недавно су српски књижевници и новинари поднели један меморандум босанској влади, у ком траже да се укине претходна цензура, јер због тога не може ни слобода штампе а ни књижевност да се развију онако како би требало. Босанска влада није до сада до душе одговорила на тај меморандум, али је за то већ показала како она у тој ствари мисли тиме, што је оне новине што у Босни излазе, које су донеле тај меморандум — запленила.

Избор загребачког представништва.

При избору варошких представника у Загребу изабрани су тридесет и један члан народне странке и четрнаест присталица Старчевићеве странке.

Убила га жена и кћи.

У Јановици десио се страхан злочин. Жена и кћи убиле су и мужа и оца на страхан начин. Јосип Кондица дошао је кући нешто мало пијан, те се са женом посвдио. Она му је пребацивала разкошан живот те га почела тући. Кондица се разљути и загрози жени и кћери, да ће их ножем заклати. Жене су почеле викати, на што дође к њима у помоћ 60 годишњи старац, који је живио у кући. Сви троје баце се сада на Кондицу, баце га на под, свежу га и кћи га је држала, док је жена узела батину и лупала по мужу без обзира. Кад га није могла више тући, побацала је на њега све посуђе, а на концу је зграбила горућу лампу и бацала ју на њега. Петролеј се је разлио а светиљка упали одећу Кондица. Он је лежао без свести. Жене су погасиле ватру; а Кондица је био мртав.

Одмах се договоре, како би злочин забашурили (Кондицу свукоше и изгорено одело закопаше у врту. Онда су га обукли у друго одело, наместили га уз сто, као да пише, а кћи и стари Боларек отишли су тобож спавати. Жена је побунила суседе и

приповедала им, да јој муж седи уз сто и немиче се. Суседи су дошли и тешили жену и положили Кондица на одар. Тек лечник је открио ране и све троје су сада с оне стране браве.

Брзојави „Застави“.

Стигла 6. марта.

Крива.

Вудимпешта. Министар - председник Фејервари је изјавио изасланицима хевешке и боршодске жупаније да је коалиција спречавала владу у раду те је услед тога наступио неред, а владина је дужност да успостави ред, народ долази к себи а крајња је цел влади, да се успостави нормалан рад. Нови избори могу тек онда бити расписани кад наступи преокрет у јавном мишљењу. Фејервари побија оптужбу да влада има апсолитистичке прохтеве. Нада се, да ће се крива у скоро решити тиме, што ће се постићи споразум између владе и народа.

Вудимпешта. Гроф Фердинанд Зичи изјавио је најпоузданије да није истина да се папа умешао у угарске прилике, те су све вести тиме у свеми неистините.

Нађ Карољ. Ново-именованог солгабирована Бребана истукли су у кафани девет чиновника гвозденим штаповима. Крв је лошила с њега. Кафану су одмах затворили. Противу нападача ће поступити најстрожије.

Беч. Министар финансије Хегедисх приспео је овамо.

Прилике у Русији.

Севастопол. Касациони суд одбио је молбу потпоручика Шмита и њега ће стрељати.

Ростов. У оближњим местима опколели су Козаци револуционаре. Дошло је до борбе и два револуционара су убијени и осам рањени.

Ленс. Штрајкачи су закључили да до краја издрже у штрајку.

Затворен адвокат.

Вудимпешта. Ноћас су затворили адвоката Валента Етвеша, јер је врбовао лажне сведоке у својој парници, коју је хтео да обнови.

Мароканско питање.

Алгесирас. Стање је непромењено. Талијански изасланик је предложио, да се Немачкој уступи у државној банци већи део, али ће тешко успети.

Трговина.

НОВИ САД, 6. марта 1906. године.

Пшеница прве квалитете	16 к.	— п.	до 16 к.	20 п.
Пшеница нова	к.	— п.	до — к.	— п.
Пшеница средња	16 к.	— п.	до — к.	— п.
Пшеница лакша	15 в.	60 п.	до 15 к.	80 гот.
Напољница	— кр.	— пот.	до — кр.	— пот.
Јечам	14 круна	80 пот.	до 15 кр.	— пот.
Зоб	14 кр.	40 пот.	до 14 кр.	60 пот.
Кукуруз у зрну	п.	12 кр.	80 п.	до 13 кр.
Кукуруз у клипу	в.	— кр.	— п.	до — кр.
Маст	144 кр.	— пот.	до — кр.	— пот.
Сланина	144 кр.	— пот.	до — кр.	— пот.
Сланина пањена	144 кр.	— п.	до — кр.	— п.
Свињи угојени тешки	98 до 100	пот.		
Свињи средњи	94 до 96	„		
Свињи лаки	90 до 92	„		
		живе мере.		
Теоси	80 п.	до 88	пот.	по кили
Јагањци	80 к.	до 95	к.	по цару
Овци	— кр.	до — кр.		по цару.

ЗА МОЈУ ТРГОВИНУ мануфактурну тробам једног помоћника доброг продавца и солидног, који говори српски, немачки и мађарски може одма ступити.

Гавра Весков
у Карлову.

ТРАЖИ СЕ
КУЋА

за куповину. Ко има кућу на продају овде у Новом Саду у вредности од 3—6 хиљада фор. нека се обрати на администрацију „Заставе“.

ЛИСТАК.

Надежда Николајевна.

Приповетка: Всеволода Гаршина
превео с руског Рајко.

I.

Одавно се скањивам, да пишем своје записнике. Мене чудан узрок гони, да се латим пера; једни пишу своје успомене за то, што у њима има много занимљивих прилога историји; други, што им се хоће још једном проживети срећне младе године; трећи за то, да опадну и оклеветају давно умрле људе и да сперу са себе, давно заборављене, грехе и приговоре. У мене тога нема. Ја сам још млад човек; немам за што да клеветам људе, а немам рашта ни да се правдам. Да још једном проживим срећу? Она беше тако кратка, а крај јој тако ужасан, да ми успомене на њу не пружају утехе, о не!

За што ми их неки са свим непознат глас пришаптава на ухо, за што, кад се ноћу пробудим, пролазе пред-а-мном у тами повнате слике и прилике и за што, кад се појави један бледи лик, лице моје успламити, руке се грче, а гнев и ужас не даду ми одахнути, баш као и у онај дан, кад сам стајао, очи у очи, са својим смртним непријатељем.

Ја не могу да се отресем својих успомена, па ми чудна мисао дошла у главу. Може бити, ако их изложим на хартију, да ћу тиме с њима са свим раскретити. Може бити, да ће ме се оканути и дати ми да мирно умрем. Ето то је тај чу дан узрок, који ме нагони, да се латим пера. Може да ће ту свештицу ко прочитати, можда и неће. Не марим. За то могу да се и не изговарам пред својим будућим читаоцима, ни што се тиче избора теме, која није ни мало занимљива људима, навикнутим да се занимају ако не светским, оно друштвеним питањима, а не морам да се изговарам ни што се тиче облика у излагању. Право да кажем, мени је стало, да те ретке прочита један човек, ал' тај ме човек неће осудити. Њему је драго све, што год се мене тиче. Тај је човек моја сестра.

Што је данас тако дуго нема?

Ето је већ три месеца, како сам к себи дошао, после онога дана. Прво лице, што га угледах, беше лице Соњино. И од то доба проводи она са мном свако вече. То јој је постало као нека служба. Она седи на мојој постељи или на столици, кад ја могу да седим, разговара са мном, чита на глас новине и књиге. Њој је неправдо, што се ја не мешам у избор читања и што то њој остављам.

— Ево, Андрија, у „Веснику Европском“ нов роман: „Она мишљаше, да то није тако“.

— Добро, голубице, читаћемо „Она мишљаше, да то није тако“.

— Роман мисис Геи.

— Добро, добро...

И она почне да чита опширну историју о неком мистериу Скриплу и мис Гордоновој и после првих двеју страница управи на мене своје велике, миле очи, па ће рећи:

— То није дугачко; „Весник Европски“ увек скрати романе.

— Добро, добро. Ја ћу слушати.

Она настави развучену историју, што ју је измислила госпођа Геи, а ја мотрим њено слуштено лице, па и не слушам поучне историје. И кашто на оним местима, где би се, по замисли госпође Геи, требало смејати, мене горке сузе гуще у грлу. Она остави књигу, погледа ме проникљивим и плахим погледом, па ми положи своју руку на главу.

— Андрија, душо, опет... Та доста је, доста. Не плачи. Ове ће проћи, све ће се заборавити.. говори она оним тоном, као кад мајка теши дете, кад се удари, па му одскочи чворуга на глави. И ма да ће моја рана проћи само са животом, који ће — ја осећам — на браво извићи из мојега тела, ја се ипак умирам.

О, драга моја сестро! Како осећам, шта вреди та женска љубав. Да те Бог благослови, да се црне стране почетка твога живота, стране, на којима је уписано моје име, промене у веселу повест среће. Само да та повест не буде налик на отужно причање госпође Геи. Звонце! једва једном! То је она; она долази, уноси у моју мрачну, загушљиву собу задах свежине, нарушава њену тишину тихом, умиљатом речју, осветљава је својом красотом.

II.

Ја не памтим своје матере, а отац ми је умро, кад ми је било четрнаест година. Мој татор, далеки рођак, даде ме у једну петроградску гимнази-

ју; за четири године свршим курс. Бејак са свим слободан; татор, човек забављен својим грдним пословима, ограничаваше своју бригу (за мене само на то, да ми издаје новаца и то онолико, колико је, по његовом мишљењу, било потребно, да не скомрачим. Приход не беше врло велик, ал' тек нисам морао да се бринем за кору хлеба и могао сам да изаберам себи стазу, по својој вољи.

Избор је био давно готов. За оне четири године, ја сам најволео, да шарам оловком и бојама, а при крају гимназијског курса пртао сам већ као што треба, те сам без по муке прешао у уметничку академију.

Беше ли у мене дара? Сад, кад већ нећу ни када више приступити платну, канда могу беспристрасно погледати на себе, као на уметника. Јест, у мене беше дара. Ја тако мислим не по одзивима другова и зналаца, не по брани, којом сам прешао академски курс, него по оном осећању, које живљаше у мени, које се јављаше сваки пут, кад год се лађах посла. Ко није уметник не може осетити оне теготне и слатке узрујаности, с којом први пут прилазиш новоме платну, да нацрташ на њему свој створ. Ко није уметник не може осетити онога заборава свега око себе, кад је дух задубљен у слику... Јест, у мене беше дара и ја бих био необичан сликар.

Ето виси по виду — моја платна, студије, скице, недовршене, започете слике. Ево и ње... Треба да замолим сестру, нека је однесу у другу собу. Или не, требало би је, првом приликом, обесити чело ногу над мојом постељом, да ме увек гледа својим тужним погледом, који као да наслеђује казну. Гледа ме она као жива са модрога платна, у красној капици с великом, тробојном кокардом са стране, са густим, валовитим праменовима мрко-кестењасте косе, која је покуљала испод белог руба на капици. О Шарлота, Шарлота! Да ли да благосиљам или да проклињем онај час, кад ми је пала на памет мисао, да те насликам?

А Бесонов је увек био томе противан. Кад сам му први пут споменуо, шта сам наумио, слегао је раменима и незадовољно се насмешио.

(Наставиће се.)

ЗА МОЈУ помодно мануфактурну трговину потребујем старијег **ПОМОЋНИКА**. Понуде ће се оног уважити који је вешт продавац и аранжен излога. Захтева се знање српског, немачког и мађарског језика, евентуално неко знање у књиговодству. — Понуде уз ознаку фикс плате и прилог своје фотографије на

Бранка М. Спаића
у Руми.

289 2—3

ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА

Стевана Миловановића
у Турском Бечеју

потребује

млађег помоћника,

који је за напретком и осим српски говори мађарски и немачки, а може одмах у радњу ступити.

290 1—3

Стечај.

Пошто је заклада пок. добротвора Ђорђа Ф. Недељковића ступила у живот, то се овим расписује стечај на четири штипендијска места за девојке удаваче, које намеравају да се удаду за свршеног занатлију, Србина, православне вере. Свака удавача, која буде изабрата за штипендијкињу ове закладе, када докаже да се венчала са Србином, занатлијом, православне вере, добиће из благајне ове општине 348 К и 66 потура.

Молитељице имају ово да докажу у својим молбеницама:

1. Да су Српкиње православне вере родом из Новог Сада.

2. Да су сиромашног материјалног стања и

3. Да су моралног владања.

Молбенице ваља поднети потписаном председништву најдаље до 22. марта (4. априла) т. г.

Из редовне седнице месног црквеног одбора, држане у Новом Саду 27. фебруара (12. марта) 1906. год.

Ђорђе Петровић
перовођа

П. Павловић
председник.

269 3—3

БРАЋА РАБШТЕРИ

НОВИ САД

196 7—

ПЕЦИВО ШЉИВОВИЦЕ И КОМОВИЦЕ

Фабрика шестоструке сирћетне есенције.

ШТЕДНО И ЗАЛОЖНО

деоничко друштво

У МИТРОВИЦИ

прима улоге на књижице или текући рачун на и без отказа уз 5% постотну камату.

Есконтује менице уз врло умерену камату и посредује хипотекарне зајмове и такове на амортизације.

193 6—20

Даје зајмове на вредносне папире и предмете као залог.

А М Е Р И К А

Из Хавра полази сваке суботе

француска пруга.

Добро и брзо отпремање. — Изврсна опскрба са вином и ликером. — Путне карте за све стације американских железница.

Ближа извешћа даје бадава и франко

Französische Linie

Wien, IV., Weyringergasse 8.

29 7—13

КАНАРИЦЕ

прави Харцери, певачи по дану и у вече при свећи, са најнежнијим прелазима у гласу. 50 врсти најфиније птичје хране, велики избор крлетка, све потребштине за узгајање и разплод. Говорећи Панагаја све врсте певачица и птица за урес, часа, мацава, зечева, златне и красно шарене рабице, аквариума и цвећа све могуће за пријатеље животиња, а све здраво одрема под гаранцијом на задовољство најћа у свету позната и чувени конкуренц твртка

МИРКОВИЋ

Загреб, Илица 35.

Поседник силних признања, похвалница, захвалница и награда!

Илустровани ценовник, 128 страна, са упутством о него, одгају и лечењу птица. Цена 30 новч., поштом 10 новч. више. 1332 10—10

О Г Л А С.

Српска кредитна задруга у Ковилу Сентивану у својој редовној седници 14. фебруара 1906. г. држаној закључила је радружење задруге.

Ова околност пријављена је новосадском краљ. судбеном столу као трговачком суду, и краљ. судбени сто, је исту решењем својим под 2384/гр. бројем од 1906. г. донешеним на знање узео.

Позивамо дакле све задужене веровнике, да своја потраживања после трипултшијег обнародовања овог огласа за 6 месеци остваре.

Управа

Српске Кредитне задруге у Ковилу Сентивану.

H I R D E T M É N Y

A szerb hitelszövetkezet Kovilyzentivánon az 1906. évi február hó 14 én tartott rendes közgyűlésen a szövetkezet feloszlatását határozta el.

Ezen körülmény a tek. újvidéki kir. törvényszéknek mint kereskedelmi bíróságnak be lett jelentve, s a kir. törvényszék 2384/V. 1906. szű végzésével a bejelentést tudomásul vette.

Felhívjuk a szövetkezet összes hitelezőit, hogy követeléseiket jelen hirdetmény harmadszori közzétételétől számított 6 hó alatt érvényesítsék.

SZERB HITELSZÖVETKEZET

Kovilyzentivánon
igazgatósága.

287 2—3

П О З И В на редовну главну скупштину СРПСКЕ ЗЕМЉОРАДНИЧКЕ ЗАДРУГЕ

у Перлезу

(удружење са неограниченом одговорношћу),
која ће се држати 19. марта (1. априла)
1906. г. у три сата после подне са овим
дневним редом:

1. Избор перовође и два члана за оверовљење записника.
 2. Извештај управног одбора.
 3. Извештај надзорног одбора.
 4. Решење главне скупштине: о билансу, о расподели чисте добити и давање одрисице.
 5. Избор надзорног одбора.
 6. Избор заступника и заменика му за главну скупштину „Савеза српских земљорадничких задруга“ и „Централне касе“.
 7. Евентуални предлози.
- У Перлезу, 2 (15) марта 1906. године.
Поповић,
председник управног одбора.

M E G H I V Ó

A PERLASZI SZERB FÖLDMIVÉLOK SZÖVETKEZETÉNEK
(szövetkezet korlátlan felelősséggel)

RENDES KÖZGYŰLÉSÉRE,

mely f. é. április hó 1-én d. u. 3 órakor megtartatni fog, a következő tárgysorozattal:

1. Jegyzőkönyvvezető és 2 hitelesítő megválasztása.
 2. Az igazgató bizottság jelentése.
 3. A felügyelő bizottság jelentése.
 4. A közgyűlés határozat hozatala: a zárszámadról, a tiszta nyereség felosztása és felmentvény megadásáról.
 5. A felügyelő bizottság választása.
 6. A szövetkezet képviselőjének és helyettesének megválasztása a „szerb mezőgazdasági egyletek szövetkezetének“ és „központipénztárainak“ rendes közgyűlésére.
 7. Esetleges indítványok.
- Kelt Perlaszon, 1906. évi márczius hó 15-én

Роровиц,
аз igazgatóság elnöke.

298 1-1

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

К. М А Т И Ћ

У НОВОМ САДУ

треба старијег помоћника, који је вешт
продавац. Ступити може одмах или за
14 дана.

291 1-8

Канцеларија

АГЕНТУРЕ ЗА ХИПОТЕКАРНЕ И ИНДУСТРИЈАЛНЕ ЗАЈМОВЕ

која је до сада постојала у главној улици бр.
50. пресељена је од данас у улицу Бежаниску
број 4.

Ова агентура обављаће од сада и зајмо-
ве на личне (персоналне) кредите, и
препоручује се потребнима и за две врсте
послова.

Земун, 15. марта 1906.

Јосиф Хавличек.

295 1-6

Гвожђарског помоћника

млађег треба одмах. Потребно је да зна срп-
ски немачки и мађарски.

Ђ. Славковић

у Земуну.

294 1-3

ТРЕВАМ ДОБРОГ

ПОМОЋНИКА

ЗА МОЈУ ШПЕЦЕРАЈСКУ РАДЉУ.
Ступити може одма.

Илија Верховац
у Митровици.

292 1-3

ДВА ШЕГРТА

са 1—3 разреда реалке траже место.
Један за већу мануфактурну радњу
а други за шпецерајску трговину
уз повољне услове ради примања. По-
нуде треба упутити на администраци-
ју „Заставе“.

273 2-3

Учвршћене солидне цене. Учвршћене солидне цене.

Изванредне новотарије

ЖЕНСКИХ И МУШКИХ ПОМОДНИХ СТВАРИ за јесењу и зимску

СЕЗОНУ

у богатом избору стигле су стоваришту

С. КОВАЧ

код „Роде“

НОВИ САД

425 41 52

ГЛАВНА УЛИЦА БР. 25.

Учвршћене солидне цене. Учвршћене солидне цене.

ЗА ПАПУЦИЈЕ.

Лица за папуче са перлама рађене, београдске
пар по 50 потура, могу се добити код

Милана Живановића

Земун.

280 2-2

Најбољи
КАКАО

Корф

Амстердам!

5 кила НАЈБОЉЕ
МАНИЛА КАФЕ
само 13 кр.
франко без трошка.

Најбољи
КАКАО

Корф

Амстердам!

! Вредна прилика !

! За 20 круна !

франко без трошка

- 2 киле кафе Цејлон специјалетет
- 1 " " Куба перл најбоље
- 1 " Чоколаде најфиније
- 1/2 " Какао Корф прима
- 1/4 " Руског теја

— шаље уз поузеће —

Милош Бах

Fiume Via Guiseppe 4.

283 8-80

Најдрагије
лиће за децу

КОРФ

КАКАО

5 кила НАЈФИНИЈЕ
ПОРТОРИКО КАФЕ
— перла —
само 18 круна франко
без трошка.

Најдрагије
пиће
за реконва-
лесценце

КОРФ

КАКАО

! Само најбоља роба уз гаранцију !

! Што се не донада примам натраг !

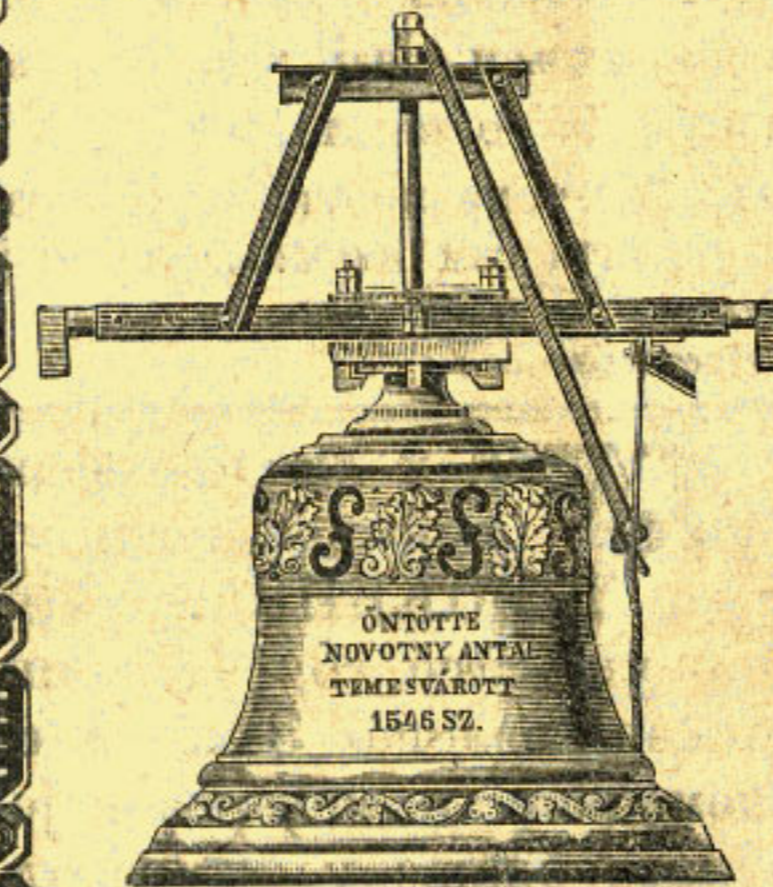
! Што се не донада примам натраг !

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА

ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА

АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду
нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини,
као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са
круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи
и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме
се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем

560 37-52

од мене израђена и много пута одликована

са отвореним одушкама провиђена звона

која су у горњем делу — као виолина са отвором у виду фигуре S провиђена и која имају
дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако
једно патентирано звоно од 327 килограма изједначује са звуком других по старој системи
ливених звона од 461 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће;
звона или шоље за сатове од метала, прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа.

Илустровани ценовници и прорачун трошка бесплатно и франко.

На миленарској земаљ. изложби у Будимпешти 1895. награђена са великом миленарском медаљом.

За набаву свих врсти господарских и иних стро-
јева, стројних темељнијих дијелова, техничких прибора,
надаље за уређење млинова и иних индустријалних по-
дузећа, препоруча се:

Главни Савез

ТВОРНИЦА СТРОЈЕВА ЗА ГОСПОДАРСТВО И ИНДУСТРИЈУ
ЗАГРЕВ

Прерадовићев трг.

109 9-

Врзојави: STÖGER.

Телефон 76.